

Warszawa Marii Skłodowskiej-Curie

W 150-tą rocznicę urodzin noblistki

19/W/17

Maria Skłodowska-Curie urodziła się w 1867 roku w Warszawie, jako najmłodsza spośród pięciu sióstr. Pomimo trudnych czasów rodzice mocno wspierali córki w zdobywaniu wiedzy. Maria, po ukończeniu pensji w Warszawie, kontynuowała naukę początkowo na nielegalnym Uniwersytecie Latającym, a następnie korzystając z pracowni Muzeum Przemysłu i Rolnictwa. W 1891 roku wyjechała do Francji, do Paryża, gdzie wstąpiła na Sorbonę, która już wówczas była jednym z czołowych uniwersytetów świata, gromadzącym wiele sław naukowych i słynącym z wysokiego poziomu studiów. W 1894 roku uzyskała stopień magistra w dziedzinie fizyki i matematyki. W tym roku również poznała Pierre'a (Piotra) Curie, za którego wyszła za mąż w 1895 roku. Maria rozpoczęła w laboratorium męża niezależne badania nad nowym wówczas problemem radioaktywności, będącym tematem do jej rozprawy doktorskiej. Ona jako pierwsza zmierzyła promieniowanie znanych wówczas pierwiastków – uranu i toru, dochodząc do wniosku, że promieniowanie to zachodzi wewnątrz atomów. Kontynuując badania A. Henri'ego Becquerela nad luminescencją soli uranu w 1896 roku napisała pracę pod tytułem „O promieniowaniu wysyłanym przez związki uranu i toru”, w której wysunęła pogląd o atomowym charakterze promieniotwórczości. To odkrycie zrewolucjonizowało ówczesną fizykę i skierowało zainteresowania uczonych na badania nad wnętrzem atomów.

Podczas systematycznych badań promieniotwórczych minerałów zawierających uran i tor uczona stwierdziła, że niektóre z nich wykazują większą aktywność promieniotwórczą, niż by to wynikało z zawartości w nich uranu i toru. W wyniku tych prac wyraziła przypuszczenie, że minerały te zawierają silniejsze, od dotychczas znanych, pierwiastki promieniotwórcze. Dalsze badania prowadzone wspólnie z mężem P. Curie, doprowadziły do odkrycia w 1898 roku dwóch nowych pierwiastków radioaktywnych pochodzących od uranu – polonu i radu.

W dalszych pracach nad promieniotwórczością, w 1900 roku Maria wysunęła przypuszczenie, że emitowane przez uran promienie alfa mogą zawierać cząsteczki substancji radioaktywnych.

W 1903 roku uczona przedstawiła w rozprawie doktorskiej wyniki swoich badań nad promieniowaniem radioaktywnym. Komisja oceniła ją bardzo pozytywnie. Jeszcze tego samego roku otrzymała wraz z mężem Nagrodę Nobla w dziedzinie fizyki. W 1904 roku Maria została kierownikiem laboratorium na Sorbonie, a w dwa lata później, kiedy Piotr Curie zginął w wypadku, przejęła po nim profesurę na tym uniwersytecie, zostając kierownikiem katedry promieniotwórczości. Po śmierci męża kontynuowała samodzielnie swoje badania, uzyskując m. in. w laboratorium w 1910 roku rad w postaci czystego metalu. W 1911 roku M. Skłodowska-Curie otrzymała po raz drugi Nagrodę Nobla, tym razem w dziedzinie chemii, za pracę nad chemicznymi i fizycznymi właściwościami polonu i radu, oraz za prace dotyczące metod wyodrębniania, oczyszczania i pomiaru aktywności pierwiastków promieniotwórczych.

Niezależnie od badań i odkryć naukowych, uczona przyczyniła się do zorganizowania Instytutu Radowego w Paryżu jak również pomagała czynnie w zorganizowaniu, otwartej w 1912 roku, Pracowni Radiologicznej Warszawskiego Towarzystwa Naukowego, a później (w 1932 roku), Instytutu Radowego w Warszawie. W czasie I wojny światowej wraz ze swoją córką kierowała połową służbą radiologiczną. Do końca wojny przyjęła ponad milion pacjentów. W latach dwudziestych zaczęła tracić wzrok. Zmarła na białaczkę w 1934 roku, mając 67 lat.

źródło: sciaga.pl/

Literami oznaczono wycinki
ułatwiające lokalizację PK.

Kropka wskazuje miejsce wspólne
dla mapy i wycinka.

Długość trasy: 12,5 km

Do potwierdzenia: 21 PK

Legenda

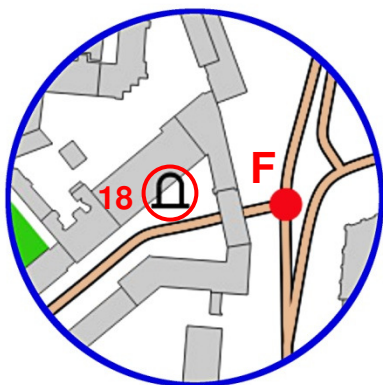
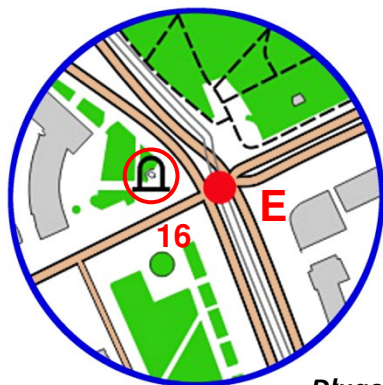
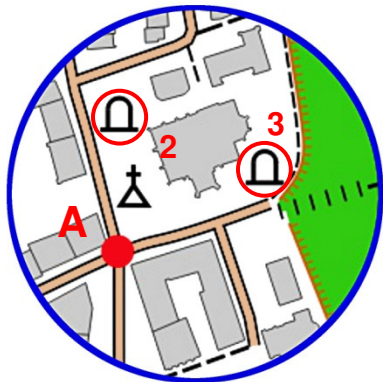
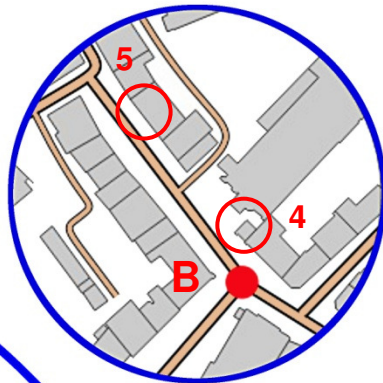
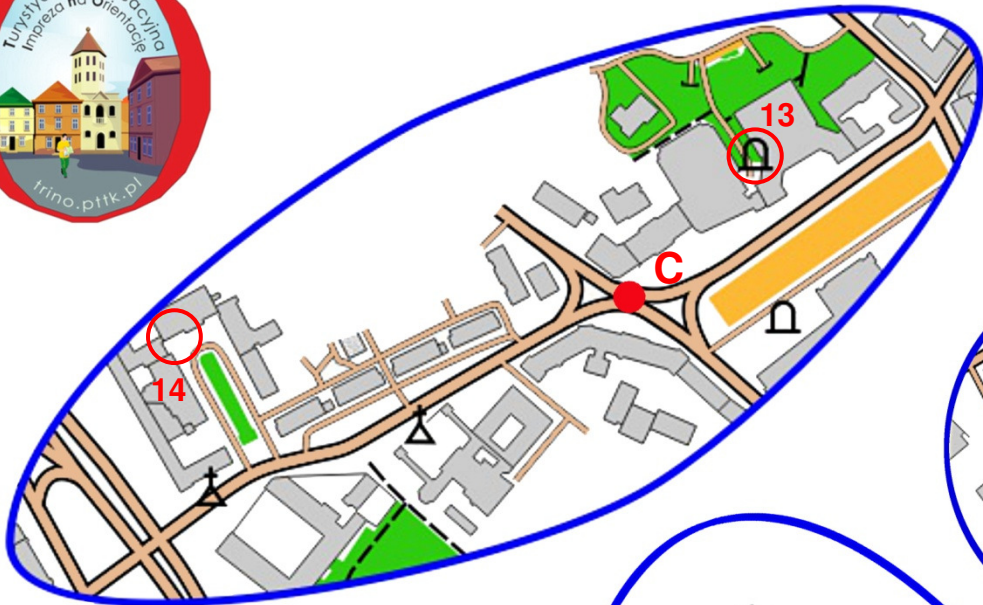
- ⊕ pomnik, obelisk
- ⚡ figura religijna
- × inny obiekt

Kreślenie mapy: Dariusz Mazurek

Aktualność: grudzień 2017 r.

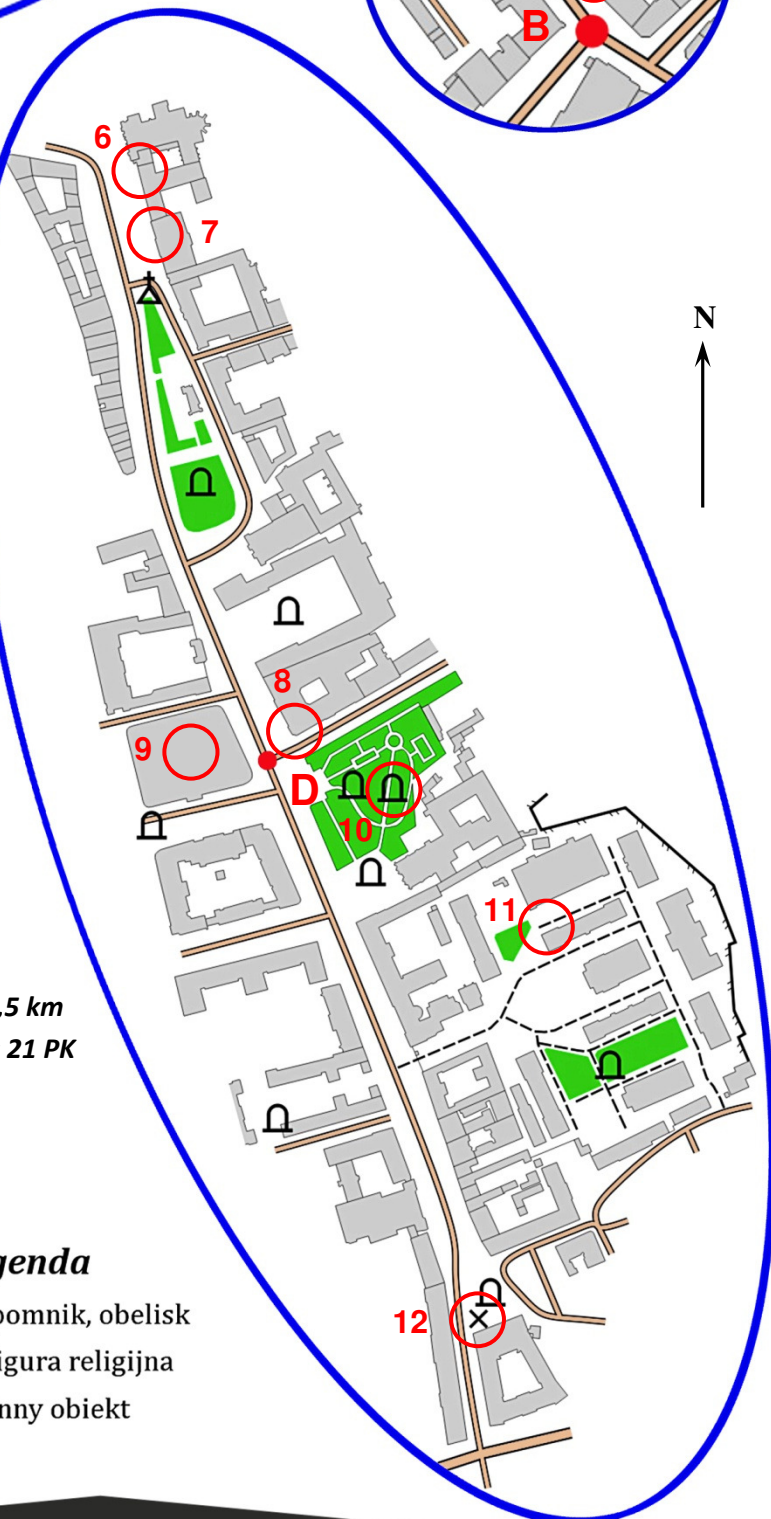
19/W/17

Długość trasy: 12,5 km
Do potwierdzenia: 21 PK

Legenda

- ⌂ pomnik, obelisk
- ⚡ figura religijna
- × inny obiekt

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (19/W/17)

PK 1	Cmentarz Stare Powązki - kwatera nr 164, rząd III (na wysokości wsch. narożnika katakumb) Grobowiec rodziny Skłodowskich. Samą noblistkę pochowano razem z mężem w Sceaux pod Paryżem. W 1995 r. szczątki małżeństwa przeniesiono do paryskiego Panteonu.
	Jakie imiona nosił pochowany tutaj „Dzidek” Skłodowski?
PK 2	Kościół Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny Wzniesiona na początku XV w. budowla była świadkiem chrztu przyszłej noblistki i prawdopodobnie jej rodzeństwa. Na terenie przykościelnym tej trzynawowej, gotyckiej świątyni stoi pomnik upamiętniający majora Waleriana Łukasińskiego.
	Ile razy Polaki mogą być orężem zmuszeni do posłuszeństwa?
PK 3	Skarpa nad Wisłą u wylotu ul. Kościelnej z pomnikiem noblistki Jedno z ulubionych miejsc Marii, które odwiedziła m.in. w czasie ostatniej wizyty w Polsce, o czym pisała we wspomnieniach: „Poszłam na samotny spacer w stronę Wisły. (...) Jest jedna piosenka krakowska, która mówi, że czar polskich wód jest tak wielki, iż kto je raz pokochał, nie zapomni do grobu. (...) Ta rzeka ma dla mnie powab, którego istoty nawet pojąć nie potrafię”.
	Jaki znany zagraniczny polityk przybył na uroczystość odsłonięcia pomnika?
PK 4	Kościół oo. Dominikanów Świątynia jest częścią zespołu klasztoru dominikanów. Na początku XVII w. wybudował ją murator Jan Włoch. W jej barokowych wnętrzach Maria przyjęła Pierwszą Komunię Świętą. Zaulek Ormiański.
	Jakie imiona nosili dwaj Ormianie, którzy w XVIII w. pełnili funkcję prezydenta miasta?
PK 5	Kamienica przy ul. Freta 16 To miejsce narodzin uczoney. Skłodowscy wyprowadzili się stąd, gdy Maria miała rok. Od tamtej pory budynek był siedzibą m.in. Polskiego Towarzystwa Chemicznego (Maria była jego współzałożycielką i członkiem honorowym). Dokładnie w setną rocznicę urodzin noblistki utworzono tu muzeum poświęcone jej pamięci, gdzie eksponowana jest m.in. skórzana torebka, w której Związek Polek w Ameryce przekazał jej pieniądze na utworzenie w Polsce Instytutu Radowego. Tablica upamiętniająca poległych w Powstaniu Warszawskim członków warszawskiego sztabu Armii Ludowej.
	Kto sprawuje opiekę nad Miejscem Pamięci Narodowej?
PK 6	Gmach Centralnej Biblioteki Rolniczej Właśnie tutaj po maturze przyszła noblistka uczyła się analizy chemicznej. Za jej czasów w miejscu dzisiejszej biblioteki mieściło się Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, gdzie polscy uczeni w tajemnicy przed carskimi władzami prowadzili badania chemiczne i fizyczne. Zdobyte wówczas umiejętności Maria wykorzystała do wydzielania nowych pierwiastków promieniotwórczych. Tablica upamiętniająca powstanie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.
	Czyje słowa przytoczono na tablicy?
PK 7	Resursa Obywatelska Poza badaniami, czas Skłodowskiej upływał na licznych naukowych dyskusjach. „(...) półtorej godziny przy skromnej herbatce na pogawędce o zagadnieniach fizyki” – jak pisał ówczesny Kurier Warszawski – spędziła w 1925 r. z profesorami z Towarzystw Chemicznego i Fizycznego, z którymi spotkała się z w gmachu Resursy. Ten neorenesansowy budynek jest dziś siedzibą Towarzystwa Współpracy z Polonią Zagraniczną „Polonia”. Tablica upamiętniająca Ignacego Domeykę, wybitnego Polaka i zasłużonego obywatela Chile, odsłonięta z okazji 500-lecia odkrycia Ameryki.
	Jakie spotkanie upamiętniono tablicą?
PK 8	Hotel Bristol Na początku XX w. Bristol był jednym z najbardziej prestiżowych hoteli w Europie. Oczywiście więc było to, że właśnie tutaj zorganizowano bankiet na cześć Marii tuż po przyznaniu jej drugiej nagrody Nobla. Przyjęcie w Sali Malinowej w 1913 r. przygotowało Towarzystwo Naukowe Warszawskie.
	Jaka znana postać przekazała fundusze na budowę hotelu?
PK 9	Hotel Europejski Kolejny obiekt na trasie również był miejscem spotkania ze świeżo upieczoną noblistką, na które zaprosiły ją polskie kobiety. W czasach świetności hotelu mieściły się tutaj eleganckie sklepy, restauracja i cukiernia Loursa a także pracownia malarska Józefa Chełmońskiego. Hotelowe apartamenty zdobyły m.in. złocone meble w stylu Ludwika XV.
	Jakie litery umieszczono w kartuszach herbowych nad oknami pierwszego piętra?
PK 10	Skwer im. księdza Jana Twardowskiego Niezwykle zdolna, pracowita i ambitna. Takie cechy już od najmłodszych lat przejawiała chemiczka, co potwierdza np. złoty medal, z którym ukończyła Gimnazjum Rządowe. Po szkole nie ma już śladu, a w jej miejscu utworzono urokliwy zielonec. Ławeczka ks. Jana Twardowskiego.
	Kto przysiadł na tomiku poezji?
PK 11	Uniwersytet Warszawski Ta istniejąca już od ponad dwóch wieków uczelnia, jest jedną z największych i najważniejszych w kraju. W 1925 r. Maria spotkała się z jej Senatem i wygłosiła wykład dotyczący głównych kierunków współczesnych badań nad promieniotwórczością. Ówczesna prasa codzienna donosiła o nieprzebranych tłumach szturmujących uniwersyteckie bramy i entuzjastycznym przyjęciu, z jakim spotkało się wystąpienie noblistki.
	Czyje nazwisko umieszczono w tympanonie?
PK 12	Pałac Staszica Obiekt, który wzniesiono w latach 20-tych XIX w., jest dziś siedzibą instytutów Polskiej Akademii Nauk oraz reaktywowanego w 1981 r. Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. 20 lat temu jedną z sal w pałacu nazwano imieniem Marii Skłodowskiej-Curie. Ponad 90 lat temu wygłosiła ona tutaj wykład poświęcony funkcjonowaniu Instytutu Radowego w Paryżu. Ławeczka na Szlaku Chopinowskim.
	Jak wysoko sięgnął ideał?

Odpowiedzi należy przesłać na e-mail: poczta@trino.pttk.pl lub za pomocą formularza.

Przesłanie odpowiedzi oznacza zgodę na umieszczenie na liście osób, które przebyły TRInO.

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (19/W/17)

PK 13	Pałac Jabłonowskich Wybudowany w latach 1773–1785 dla Antoniego Jabłonowskiego (według projektu Jakuba Fontany i Domenico Merliniego) obiekt był świadkiem uroczystego wręczenia noblistce dyplomu honorowego obywatela Warszawy. Podczas uroczystości odczytano również akt założenia fundacji, która miała doprowadzić do utworzenia Instytutu Radowego w Warszawie. Mogiła powstańcza na tyłach pałacu. Kogo tutaj pierwotnie pochowano?
PK 14	Pałac Mniszchów Przez kilkadziesiąt lat (1829–1939) odbywały się tu koncerty i bale. Pomieszczenia wynajmowała wówczas Resursa Kupiecka. W jednej z sal świętowano z Marią, na cześć której, po wygłoszeniu przez nią odczytu w Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w 1913 r., zorganizowano raut. Po wojnie pałac odbudowano według projektu Mieczysława Kuźmy. Obecnie mieści się w nim ambasada Belgii. Tablica poświęcona ppłk. Julianowi Piaseckiemu – powstańcowi śląskiemu, uczestnikowi wojny polsko-bolszewickiej, wykładowcy Wyższej Szkoły Wojennej, żołnierzowi wolności. O jakim marszałku (podać nazwisko) wspomniano na tablicy?
PK 15	Ogród Saski Jeden z najpiękniejszych parków założony na przełomie XVII i XVIII w. Za czasów Marii na placu Saskim stał obelisk ku czci polskich generałów, którzy odmówili udziału w antycarskim powstaniu listopadowym. „Rytuałem” patriotycznej młodzieży było splunięcie na napis przed obeliskiem „Polakom wiernym swojemu monarsze”. Przechadzająca się tędy, z domu do szkoły, Maria również się go trzymała. Pomnik Marii Konopnickiej. Redakcja jakiego pisma wspierała budowę pomnika?
PK 16	Pensja Jadwigi Sikorskiej, skrzyżowanie ulic Marszałkowskiej i Królewskiej Początki tej najstarszej żeńskiej szkoły średniej w stolicy sięgają 1874 r. Mimo groźby prześladowań (bez zezwolenia władz) wykładano tutaj nauki społeczne i przyrodnicze, a także historię, geografii i literaturę polską. Pensja działała 44 lata i wykształciła 3 tys. uczennic. Najwybitniejszą z nich była Maria Skłodowska. Kamień pamiątkowy. Jaka instytucja kultury zapoczątkowała swoją działalność w nieistniejącym już tutaj budynku?
PK 17	Dawny Dworzec Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, róg ul. Marszałkowskiej i Alej Jerozolimskich Wyjazd do Francji miał odmienić życie Marii, i tak też się stało. Bilet był przepustką do świata nauki, który tak bardzo ją fascynował, a także swego rodzaju ucieczką od bolesnych doświadczeń z pracy w Szczukach. We wrześniu 1891 r. napisała ona do siostry: „Teraz Brońciu, raz jeszcze proszę Cię o ostateczne postanowienie: namyśl się, czy możesz mnie wziąć do siebie. Cieszyłabym się bardzo, bo toby mnie moralnie postawiło na nogi po bardzo przykrych przejściach tego lata”. W listopadzie 1891 r. z Dworca Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej Mania wyjechała na studia do Paryża, gdzie mieszkała do końca życia. Słup kilometrowy. Jak daleko jest stąd do Paryża?
PK 18	Pracownia radiologiczna przy ul. Śniadeckich Uczona otworzyła ją w 1913 r., jako pierwszą pracownię w Polsce. Działała do wybuchu II wojny światowej. Dokładnie 20 lat temu, czyli w 100-tą rocznicę odkrycia polonu i radu na budynku odsłonięto pamiątkową tablicę, jako wyraz hołdu odkrywcom pierwiastków – małżeństwu Curie. Dziś mieści się tutaj Instytut Matematyczny PAN i Warszawska Pracownia Naukowa. Kamień pamiątkowy przypominający o wkładzie polskich naukowców w zwycięstwo nad faszyzmem. Jaką nazwę nosiło skonstruowane przez Polaków urządzenie?
PK 19	Politechnika Warszawska Przyciągający wzrok Gmach Główny tej uczelni technicznej jest typowym przykładem architektury odwołującej się do stylistyki włoskiego renesansu i baroku. W jego wnętrzu zobaczymy dwumetrowy pomnik Skłodowskiej. Noblistce – jako jednej z pierwszych – uczelnia nadała doktorat Honoris Causa (było to w 1926 r.). Stanowisko pomiarowe. Jaki pierwiastek promieniotwórczy się tutaj analizuje?
PK 20	Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie (dawny Radowy) By utworzyć instytut, Maria zebrała wśród kobiet z amerykańskiej Polonii około 80 tys. dolarów. Placówce ofiarowała niezwyklej dar – 1 gram radu. Otwierając ją w 1932 r., posadziła wtedy trzy drzewka. Jedno z nich rośnie do dziś. Pomnik noblistki wystawiony przez miasto w 1935 r. Kto wykonał odlew pomnika?
PK 21	Dawny dom Skłodowskich, ul. Nowolipki róg ul. Karmelickiej Rodzina Skłodowskich mieszkała tu przez kilka lat (wyprowadziła się wkrótce po narodzinach Marii). Podczas wojny był to teren getta. Dziś nie ma już śladów po domach z tamtego czasu. By upamiętnić uczoną, na ścianie budynku przy ul. Nowolipki 11, pojawił się widoczny z daleka mural Pawła Kozłowskiego „Swanskiego”. Jaka rzymska liczba znalazła się pod nazwiskiem autora muralu?

Wybór miejsc związanych z życiem noblistki:
www.warsawtour – Warszawa dla każdego/Śladami Marii Skłodowskiej-Curie

Opisy punktów kontrolnych (PK) na podstawie
pisma Samorządu Województwa Mazowieckiego „Z serca Polski” nr 11/17 – „Honor ważniejszy od miłości”
autorstwa Małgorzaty Wielechowskiej

Adaptacja trasy do projektu TRInO: Dariusz Mazurek

Odpowiedzi należy przesłać na e-mail: poczta@trino.pttk.pl lub za pomocą formularza.
Przesłanie odpowiedzi oznacza zgodę na umieszczenie na liście osób, które przebyły TRInO.